

**MINISTERSTWO
RODZINY, PRACY I POLITYKI
SPOŁECZNEJ**
SEKRETARZ STANU
PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Krzysztof Michałkiewicz

Warszawa, dnia 22. 01. 2019 r.

Do druku nr 3040

BON.VII.02200.87.2018.UK
dot. GMS-WP-173-317/18

**Pan
Adam Podgórski
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu**

W odpowiedzi na pismo (znak. GMS-WP-173-317/18) przekazujące przedstawiony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej *projekt ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych*, uprzejmie informuję, że zgłaszam następujące uwagi.

1) Uwagi do art. 2 projektu ustawy

Z projektu ustawy wynika, iż w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług gmina może utworzyć jednostkę organizacyjną – centrum usług społecznych (art. 8 projektu ustawy). Rodzaje usług społecznych zostały wymienione w art. 2 ust. 1 projektu ustawy. W art. 2 ust. 2 pkt 9 projektu ustawy wskazano, że usługami społecznymi będą także działania podejmowane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511, z późn. zm.), dalej jako „ustawa o rehabilitacji”. Pragnę zauważyć, że zgodnie z ustawą o rehabilitacji, działania na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowane są przez samorząd województwa (art. 35 ustawy o rehabilitacji) oraz powiatu (art. 35a ustawy o rehabilitacji). Ustawa o rehabilitacji nie określa działań na rzecz osób niepełnosprawnych, będących zadaniami własnymi gminy lub zadaniami zleconymi gminie. W tym kontekście wymaga

wyjaśnienia jakie działania w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych będą realizowane na poziomie gminy.

Należy również rozważyć doprecyzowanie sformułowania dotyczącego świadczenia usług „w formie niematerialnej”, określone w części wspólnej art. 2 ust. 1 projektu ustawy, szczególnie w kontekście działania jakim jest „rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych” (działanie to zostało wskazane w uzasadnieniu do projektu ustawy jako przykład usługi społecznej na str. 26 uzasadnienia). Wyjaśnieniu wymaga na czym polega niematerialne wsparcie osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej. Każde działanie jednostki samorządu terytorialnego jest finansowane z określonego źródła, czyli de facto ma wymiar materialny.

Ponadto przepis art. 2 ust. 2 projektu powinien zawierać uporządkowany wykaz przepisów ustaw na podstawie których podejmowane są działania usług społecznych (np. od dat ustaw najstarszych).

W art. 2 ust. 3 projektu ustawodawca wskazał, że „usługi społeczne są świadczone przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, jeżeli wymogi w tym zakresie wynikają z odrębnych przepisów”. Pojawia się wątpliwość czy to oznacza, że jeżeli wymogi nie wynikają z odrębnych przepisów, osoby świadczące usługi społeczne nie muszą posiadać odpowiednich kwalifikacji?

2) Uwagi do art. 3 projektu ustawy

Zgodnie z art. 3 ust. 2 projektu ustawy centrum usług społecznych może realizować usługi społeczne będące zadaniami własnymi powiatu oraz zadaniami z zakresu administracji rządowej zleconymi powiatowi, po uprzednim zawarciu porozumienia pomiędzy gminą, która utworzyła centrum, a powiatem. Zgodnie z art. 35a ustawy o rehabilitacji, zadaniem własnym powiatu jest szereg działań związanych z rehabilitacją społeczną i zawodową. Są one realizowane przez powiatowe centra pomocy rodzinie oraz powiatowe urzędy pracy (umowy na realizację zadań są zawierane przez osoby niepełnosprawne ze starostą). Zadania te są finansowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dalej jako „PFRON”, na podstawie algorytmu (art. 48 ustawy o rehabilitacji). Wzór algorytmu służący określeniu wysokości przekazywanej samorządom kwoty na realizację zadań, opiera się na danych dotyczących powiatów i województw. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 538, z późn. zm.) szczegółowo precyzuje dane, jakie są niezbędne do obliczenia

algorytmu, biorąc pod uwagę m. in. liczbę osób niepełnosprawnych bezrobotnych i osób niepełnosprawnych poszukujących pracy w województwie lub powiecie, wyliczoną jako średnia z trzech ostatnich miesięcy, według stanu na koniec miesiąca na podstawie dostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego. Rada powiatu, w formie uchwały, określa zadania, na które przeznaczają środki PFRON na realizowane przez nią zadania. W związku z tak specyficznym mechanizmem obliczania kwoty przekazywanych środków przez PFRON może stanowić trudność obliczenie środków przekazywanych poszczególnym gminom na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, w przypadku porozumienia zawartego z powiatem na realizację jego zadań. Należy rozważyć jaką w tym przypadku podstawę powinien przyjąć powiat przy rozdzielaniu kwoty przekazanej przez PFRON na poszczególne gminy. Ponadto zachodzi wątpliwość, czy możliwe jest utworzenie centrum z dwóch lub więcej gmin leżących w różnych powiatach oraz tego, jak w tym przypadku przebiegałaby redystrybucja środków PFRON na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych w tych gminach.

Mogą również pojawić się rozbieżności interpretacyjne czy porozumienie będzie wystarczająca podstawą prawną do przekazywania przez powiat środków PFRON – gminie (na realizację zadań ustawowych powiatu).

Należy także zauważyć, że w przypadku realizacji zadań powiatu przez gminę będą funkcjonować dwie podstawy prawne – ustawa o rehabilitacji i porozumienie pomiędzy powiatem a gminą, które w odmienny sposób wskaże realizatora zadania. Ponadto w przypadku porozumienia nieregulującego w pełni relacji pomiędzy zawierającymi je jednostkami samorządu terytorialnego, np. dotyczącego sposobu przekazywania środków przez powiat gminie lub zasad ich zwrotu, może pojawić się wątpliwość wskazania właściwego podmiotu odpowiedzialnego za zwrot środków do PFRON (oraz stosowania przepisów ustawy o rehabilitacji).

3) Uwaga do art. 9 ust. 1 projektu ustawy

Zgodnie z art. 9 ust. 1 projektu – centra usług społecznych mogą zostać utworzone dla:

- 1) jednej gminy
- 2) co najmniej dwóch gmin.

Wydaje się, że przepisy te wzajemnie się wykluczają.

4) Uwaga do art. 19 ust. 2 projektu ustawy

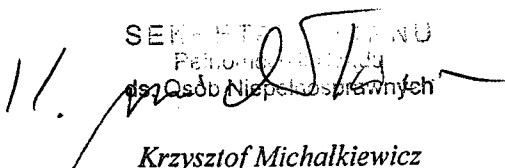
Przepisy projektu ustawy określają zasady przyjmowania przez gminę programów usług społecznych (art. 1 pkt 1 projektu), a także zasady realizowania programów usług społecznych przez centrum (art. 1 pkt 3 projektu). Centra mogą również realizować zadania nie będące usługami społecznymi na zasadach i w trybie określonym w przepisach odrębnych (art. 19 ust. 2 projektu). Wobec tego pojawia się wątpliwość jakie zadania będą usługami społecznymi, a jakie innymi zadaniami realizowanymi przez centra – w kontekście np. ustawy o rehabilitacji zawodowej. W świetle przepisów projektu ustawy usługi społeczne oznaczają działania z zakresu m. in. wspierania osób niepełnosprawnych (art. 2 ust. 1 pkt 6) i są one podejmowane na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (art. 2 ust. 2 pkt 9). Nie są one jednak wyjaśnione zarówno w projekcie ustawy, czy też w uzasadnieniu do projektu.

5) Uwaga do art. 24 ust. 3 projektu ustawy

Należy zwrócić uwagę na doprecyzowanie rozdzielenia funkcji dyrektora centrum (art. 24 ust. 1 projektu), a organizatora usług społecznych (którym może być również dyrektor centrum), w kontekście zatwierdzania przez dyrektora centrum opracowywanych przez organizatora usług społecznych standardów jakości usług społecznych (art. 24 ust. 2 pkt 2 projektu). Zgodnie z tym zapisem dyrektor centrum wykonując zadania organizatora będzie opracowywał standardy jakości usług społecznych, a następnie je zatwierdzał. Wydaje się, że opracowanie standardów i ich ocena nie powinna być wykonywana przez tą samą osobę.

6) Uwaga do uzasadnienia projektu ustawy, str. 58

Zgodnie z Uzasadnieniem gmina na finansowanie działań centrów usług społecznych „będzie mogła również pozyskiwać dotacje celowe z budżetu państwa (np. z ewentualnych programów rządowych) na utworzenie i utrzymanie centrum”. Po otrzymaniu informacji z PFRON należy zasygnalizować, iż w przypadku finansowania działalności centrum usług społecznych w ramach programów rządowych, którymi są m. in. programy Rady Nadzorczej PFRON, może zaistnieć konieczność zabezpieczenia środków finansowych w planie finansowym PFRON na rok 2019 i lata następne.

11.
SEKRETARZ GMINY
Patronat nadzorczy
nad Osobami Niepełnosprawnymi
Krzysztof Michalkiewicz